

נובמבר 2020

משולחנו

בית הפלמ"ח

החודש הדרכנו ופגשנו בזום 3778 תלמידים, חיילים, חניכי תנועות הנוער וחברי קהילת בית הפלמ"ח!
סדרת ההרצאות על תנועת המרי, כ"ט בנובמבר וההכנה לבגרות בהיסטוריה העסיקו אותנו מאוד.
מוזמנים לקבל טעימה מרגעי השיא של החודש:

תמונת החודש:

גרעין הנוער העובד והלומד, ירושלים,
במפגש הכנה במסגרת הפרויקט 'ד"ש'
מבית הפלמ"ח

סדרת ההרצאות "שיתוף בימי מחלוקת":

החודש פתחנו בסדרת הרצאות מרתקות בסימן 75 שנה לתנועת המרי העברי. שיתוף הפעולה בין הארגונים במאבק נגד מדיניות המנדט הבריטי, היה מאמץ לא מובן מאליו. בסדרת ההרצאות ביקשנו לבחון היבטים שונים של הפרשיה ההיסטורית שזימנה את ההזדמנות לגשר מעט על פני תהומות.

גילינו שהמתח עודנו באוויר. המחלוקת בעינה – גם כשמדובר בהיסטוריוגרפיה ובזיכרון. המרצים שרטטו תמונה מורכבת והצ'ט סער.

שמענו את פרופ' מאיר חזן, ד"ר ניר מן, ד"ר אלון גן וד"ר ענת שטרן. נותרו בדצמבר שתי הרצאות מרתקות: ד"ר אלדד חרובי יפנה את המבט למושא המרי ויאיר בהרצאתו את הצד של הבריטים – מה ידעו ומה לא? אילו פעולות נקטו, ומי היו הדמויות הדומיננטיות בבולשת?

ד"ר מיכל ווסר – תניח לפרשיה ההיסטורית ותיקח אותנו למרחב החינוכי. כיצד משתקפת תנועת המרי בספרי הלימוד? כיצד מפרשים את האירועים אנשים צעירים ב 2020? נשמח לראותכם בין המשתתפים.

במידה ואינכם רשומים לקבלת הקישורים ותרצו לעשות זאת, הירשמו בקישור הבא ותקבלו לפני ההרצאה את הקישור למפגש הזום <https://forms.gle/zJ2sqgiokfd8h4ZS6>

ערב שירי העפלה ופלי"ם:

במסגרת "סדרת החינוך" של יחידת המורשת והמוזיאונים של משרד הביטחון התקיים ערב שירי העפלה ופלי"ם שהיה הפקה משפחתית:

שיתוף פעולה עם מוזיאון ההעפלה וחיל הים הניב את אחד הערבים האישיים בו בחרו מנהלי המוזיאונים, ערן מוזס ושירי ארליך, את השירים האהובים עליהם. יחד הם סיפרו את הסיפורים מאחורי השירים ונהנו מהפתעות שערן הביא מחיפה. את ההרצאה ליוותה השירה הנהדרת של בנות הצוות המוכשרות: המדריכה ילי מעין, שהגיעה חמושה בחברתה דורון כרמי, והמדריכה לשעבר אביב פירני, שהגיעה במיוחד מירושלים והוכיחה (שוב) שבית הפלמ"ח הוא תמיד בית.

צוות ההדרכה של בית הפלמ"ח:

"דור הולך, מעלש!- דור אחר בא, עוד תשובו אחים, חזרה!"
במהלך החודשים האחרונים נפרד בית הפלמ"ח מארבע מדריכות מעולות, מאיה, נועה, מאיה ותמרה. למרות הצער המלווה פרידות, צוות ההדרכה שמח ביציאתן לדרך חדשה ומאחל הצלחה, הגשמה וסיפוק. בהזדמנות זו, נודה על המסירות והמאמץ, על המשך מסורות הדרכה ועל בניית קומה נוספת לבניין ההדרכה, עליו נשענים וישענו מדריכים נוספים.

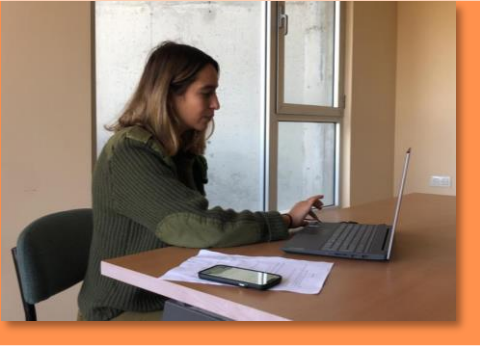
במקביל, קלטנו מדריכה חדשה - שני לבנה. אנחנו מאחלים לך הצלחה רבה ושעל אף התקופה הלא טריוויאלית בה אנו נמצאים תמצאי מקום בו תרגישי תורמת ונתרמת.

בתקופה זו הבית סגור לקהל מבקרים, וההדרכות מתקיימות בפלטפורמה דיגיטלית. על מנת לשמור על אחיזה במרחבי ההדרכה המוזיאליים פצח הצוות, בהובלת רכזת ההדרכה יפעת פריד, במפגשי לימוד עמיתים. המפגשים מתקיימים פעמיים בשבוע כאשר מדריכי בית הפלמ"ח לומדים ודנים בקטעים ובאירועים, אותם יוכלו להציג, לאחר הלמידה, לקבוצות השונות.

בית הפלמ"ח בפלטפורמת ה'זום': מחוויותיה של מדריכה

בשבועות האחרונים נכנסנו ללוח יומיומי של הדרכות בזום - ממש כמו בימים בהם המוזיאון קיבל קהל, כמעט. האתגר הגדול בתוך מערך הדרכות התלמידים בזום הוא שאין לנו את החיבור האנושי שיש לנו עם תלמידים כשהם מגיעים לכאן: אי אפשר לתפוס תלמיד בקשר עין, וקשה להרגיש שהוא מבין אותך.

בזום אתה קצת מרצה - ומעצם מהותנו כמדריכות מוזיאון יש לנו רתיעה ממקום של מרצה. אנחנו שואפות להדריך ולשוחח. הרי הכי קל היה לערוך מצגת יפה ולדבר שעה על מה שאנחנו יודעות (בחשש מתמיד שהידע שלנו יצליח למלא שעה), אך האתגר האמיתי הוא להציג מרכז להדרכה, לשאול שאלה נבונה ולהתייחס אליה, ביחד, בקבוצה. זו הדרך בה אנחנו מאמינים גם בבית הפיזי וגם בזום. על אף הקושי, ההרגשה היא שאנחנו מצליחות לייצר את כל התנאים שכן בשליטתנו ולעודד את השיחה, גם בפלטפורמה הזו.

אנחנו מזכירות לעצמנו כל פעם מחדש - שלתלמידים כבר יש מורים להיסטוריה, ותפקידנו במערכת הוא אחר. זה קשה. בתחושה שלי, האתגר הזה מעלה ומעצים את השיחה על מטרות ההדרכה ו"מה באנו לעשות", שיחה שחשוב שנקיים כל הזמן. (סוניה יופה, מדריכה בבית הפלמ"ח).

במסגרת ההדרכות הדיגיטליות בבית הפלמ"ח התקיימו החודש שני פרויקטים מרכזיים: פרויקט 'ד"ש מבית הפלמ"ח' וסדרת הדרכות סביב כ"ט בנובמבר לבתי ספר. את שני הפרויקטים ליווה רעיון המפגש בין הדורות, הנחלת ערכים ושימור הזיכרון ההיסטורי.

בפרויקט 'ד"ש מבית הפלמ"ח' עברו גרעיני תנועות נוער הדרכה שהכשירה אותם לקראת שיחות שיבצעו עם חברי הפלמ"ח, במטרה להגיע לכמה שיותר פלמ"חניקים. בהדרכות המקדימות דנו בחשיבות הפרויקט, בהשפעותיו על הדור הצעיר המקבל סל גדוש בסיפורי חיים מרגשים ומלמדים, ועל הדור המבוגר, המעניק מניסיון חייו ומעביר את שרביט העשייה לצעירים.

בסדרת הדרכות הנוגעות לכ"ט בנובמבר נפגשו תלמידי בתי ספר שונים עם הסיפור ההיסטורי, השלכותיו ותוצאותיו והאופן בו הוא השתקף בעיניים פלמ"חאיות. כמו כן, נפגשו התלמידים עם פלמ"חניקים שספרו מזיכרונותיהם על היום ועל המלחמה שהגיעה לאחריו. המפגשים היו מרגשים, מלאים בנכונות להשיב וללמוד.

בתמונה: צבי כהן, פלמ"חניק, איש חטיבת 'יפתח', בהדרכה מקוונת לתלמידי בית הספר חט"ב פסגות יהוד

בתמונה: יואב רגב, ד"ר אלדד חרובי, יריב בן יהודה ותמרה פריד לנד

החודש התקיים מפגש עם יריב, בנו של "עבדו", הוא ישראל בן יהודה, האיש והאגדה שהשתייך למחלקה הסורית של הפלמ"ח ופעל מעבר לקווי האויב בסוריה ובלבנון. יריב הביא עמו תמונות ומסמכים של אביו, באמתחתו מצאנו סיפורים ורגעים שלא הכרנו מסיפור חייו המופלא של 'עבדו'.

כמו כן, נפגשו יריב ותמרה, מדריכת בית הפלמ"ח ונינתו של עבדו, עם יואב רגב לרגע מיוחד של הקשבה והפריית ידע הדדית. עקב המפגש אנחנו, מצדנו, נרחיב את קורות חייו של 'עבדו' באתר.

מעבר לערכו הארכיוני של המפגש והחומרים הייחודיים שנקלטו בארכיון בית הפלמ"ח המעידים על 'עבדו' האדם והמפקד, היה זה מפגש בעל ערך סנטימנטלי מרגש במיוחד.

"חזון ללא גבול" – ערב לציון 73 שנה להכרזת האו"ם בכ"ט בנובמבר:

את האירוע המסורתי הקדשנו לשתי התנועות הפוליטיות שהיו דומיננטיות בקרב חברי הפלמ"ח: 'אחדות העבודה' ו'השומר הצעיר'. ביקשנו משני המרצים, ד"ר יעקב צור ופרופ' אביבה חלמיש, לעמוד על המתח בין היחס האידיאולוגי לארץ וההחלטה הפרגמטית לחלקה. תפיסת עולמן של שתי התנועות עמדה על שלמותה של הארץ, והמרצים הובילו את השומעים לאורך הדרך שעשו המנהיגים עד לפרדה מהרעיון. זה היה ערב מאתגר ומעניין שהחזיר אותנו להתבונן בהיסטוריה לאור רוח התקופה.

דבר המשורר

למות צעירה/ חנה סנש

בחודש נובמבר ציינו את יום הוצאתה להורג של חנה סנש, לוחמת ומשוררת, מצנחני היישוב, שהתנדבה לשרת בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה נגד גרמניה הנאצית. סנש צנחה לשטח הונגריה הכבושה, מקום הולדתה, שם נתפסה, נחקרה בעינויים והוצאה להורג.

חנה סנש במשק הפועלות, נהלל

למות צעירה, למות,

לא, לא רציתי.

לא, לא רציתי.

אהבתי את השמש החמה,

האור, השיר, ניצוץ של זוג עיניים.

ולא רציתי הרס מלחמה.

לא, לא רציתי.

לא, לא רציתי.

אך אם נגזר עליי לחיות היום,

בשפך דם, בהרס האיום,

אגיד: "ברוך השם ובעד הזכות,

לחיות ובוא תבוא שעה למות,

על אדמתך, ארצי, מולדתי.

למות צעירה, למות...